

AREOPAGUS BRIEFS

Απολογητική Ενημέρωση

18. ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2026 ΑΠΟ ΕΡΑΣΤΟΣ ΦΙΛΟΣ, MSc, MA, PHD

Πώς η ομορφιά και η ανθρώπινη δημιουργικότητα καταδεικνύουν έναν υπέρτατο Πλάστη

Όταν επισκεπτόμαστε ένα μουσείο τέχνης, μια θεατρική παράσταση ή μια συναυλία μπορεί να βιώσουμε την ανεξήγητη δύναμη της ανθρώπινης δημιουργικότητας που είναι αφάνταστα ικανή να συγκινεί την ψυχή μας, έτσι ώστε να τραγουδάμε με τους μουσικούς στις συναυλίες, να χειροκροτούμε στο τέλος μιας παράστασης ή να κλαίμε στον κινηματογράφο κατά τη διάρκεια μιας συγκινητικής ταινίας.

Τόσο η ομορφιά όσο και η ανθρώπινη δημιουργικότητα είναι παράγοντες που εμπνέονται από έναν κόσμο υπερφυσικό και, επικοινωνώντας άμεσα με την ανθρώπινη ψυχή μέσω των αισθήσεων, δημιουργούν αριστουργήματα που, σε ξεχωριστές στιγμές, μας κάνουν ως άνθρωποι να λαχταράμε το θείο.

Η Αμερικανίδα καλλιτέχνης και φιλόσοφος Scarlett Clay [1] ισχυρίζεται ότι οι τέχνες είναι ίσως ένα από τα πιο ισχυρά εργαλεία απολογητικής. Ειδικά σε μια εποχή όπου οι περισσότεροι άνθρωποι αποφεύγουν τις συζητήσεις για θρησκεία και συνομιλίες που εμπλέκουν λογικά επιχειρήματα περί Θεού. Αλλά, όταν κάποιος προσφέρει «ένα ευφάνταστο δράμα απαγορευμένης αγάπης ή ένα γλυπτό με μια θλιμμένη έκφραση, τότε ξαφνικά τα μεγάλα ερωτήματα της ζωής αποκτούν σημασία», γράφει, «επειδή οι άνθρωποι δεν μπορούν να συνδέσουν πια τη χριστιανική πίστη με τη ζωή της καθημερινότητας».

Στο «Εγχειρίδιο Χριστιανικής Απολογητικής» βρίσκει κανείς, ανάμεσα σε πολλά άλλα, ένα επιχείρημα για την ύπαρξη του Θεού που οι συγγραφείς του το έχουν ονομάσει «Επιχείρημα της Αισθητικής Εμπειρίας». Το επιχείρημα έχει ως εξής [2]:

(1) Υπάρχει η μουσική του Ιωάννη Σεβαστιανού Μπαχ,

(2) Συνεπώς, υπάρχει Θεός.

Αυτό είτε το βλέπεις είτε όχι.

Δύο χιλιάδες χρόνια ιστορίας της τέχνης έχουν παράγει έργα κάθε είδους τέχνης, εμπνευσμένα από το πρόσωπο του Ιησού. Αποδεικνύει αυτό όμως την ύπαρξη του Θεού ή την αλήθεια της Βίβλου; Όχι, απαραίτητα, αν και κάνει την χριστιανική πίστη να ξεχωρίζει και αναδεικνύει κάτι που σπάνια λαμβάνεται υπόψη.

Ας δούμε τέσσερα στοιχεία σχετικά με αυτό που συνδέει την ανθρώπινη αίσθηση ομορφιάς, την δημιουργικότητα και τις μαθηματικές αρχές με τη φύση του Θεού.

Γιατί ο Ιησούς Χριστός είναι το διαχρονικό μοτίβο της ανθρώπινης τέχνης;

Καμία άλλη ιστορική προσωπικότητα δεν έχει αποκτήσει τέτοια καλλιτεχνική προσήλωση [3]. Ίσως επειδή η ομορφιά είναι έννοια μεταφυσική και η τέχνη εμπνέεται από αυτήν, όπως εξηγεί ο Βρετανός φιλόσοφος και γνώστης των Καλών Τεχνών Roger Scruton [4]:

Η ομορφιά είναι αξία τόσο σημαντική όπως η αλήθεια και η καλοσύνη. Στον 20ό αιώνα η ομορφιά έπαψε να είναι σημαντική στις τέχνες και την αντικατέστησαν με την ενόχληση και την διαταραχή. Η λέξη που περιγράφει ταιριαστά την εξέλιξη αυτή είναι η λέξη «εγώ». Όμως, χάνοντας την ομορφιά χάνουμε τον σκοπό της ζωής και η τέχνη καταντάει ασχήμια και αποξένωση [...] Η ομορφιά δεν είναι έννοια υποκειμενική, αλλά καθολική ανάγκη των ανθρώπων, επειδή υπάρχουν πρότυπα ομορφιάς με σταθερή βάση στην ανθρώπινη φύση. Η τέχνη στη σημερινή καταναλωτική κοινωνία έχουν μόνο ωφελμιστική αξία, έχουν αξία αν χρησιμεύουν σε κάτι. Ποια όμως είναι η χρησιμότητα αξιών όπως η ομορφιά, η φιλία, η

λατρεία; [...] Ο Θεός υπάρχει σε μια μεταφυσική κατάσταση την οποία ως άνθρωποι επιθυμούμε αλλά στην οποία δεν μπορούμε να εισχωρήσουμε. Ένας τρόπος, όμως, να ρίξουμε μια ματιά σε αυτή την ουράνια σφαίρα είναι μέσα από την εμπειρία της ομορφιάς. Οι αρχαίοι αναγνώριζαν ότι οι άνθρωποι έχουν πνευματικές αλλά και ζωώδεις ανάγκες. Για τον Πλάτωνα η ομορφιά ήταν ο δρόμος προς το θείο. Η ομορφιά ως απλή επιθυμία όμως, τί σχέση έχει με το θείο; Επειδή η επιθυμία μας θέτει προ διλήματος: την όρεξη ή την λατρεία! Η όρεξη/ο πόθος στοχεύει στο να παίρνει, αλλά η λατρεία/αγάπη στοχεύει στο να δίνει. Εδώ βρίσκεται η αξία της ομορφιάς ως θρησκευτικό και όχι αισθησιακό συναίσθημα. Μπορούμε λοιπόν να πούμε πως η ομορφιά είναι αποκάλυψη του Θεού στο Εδώ και Τώρα και η θρησκεία το υποκατάστατο της ομορφιάς.

Στη θεολογική της διάσταση, η ομορφιά δεν είναι απλώς αισθητική κατηγορία, αλλά είναι οντολογική και αποκαλυπτική. Δεν αφορά μόνο αυτό που είναι «ευχάριστο στο μάτι», αλλά και τον τρόπο με τον οποίο το Είναι φανερώνεται ως αγαθό, αληθινό και ελκυστικό.

Στην κλασική χριστιανική σκέψη, το Κάλλος συνδέεται άρρηκτα με το Αγαθό και το Αληθινό. Αυτή η τριάδα δεν είναι τυχαία: εκφράζει τον τρόπο με τον οποίο η θεία πραγματικότητα γίνεται αντιληπτή από τον άνθρωπο. Το κάλλος δεν είναι ένα επιπλέον χαρακτηριστικό του Θεού — είναι τρόπος του πώς η αγάπη Του γίνεται ορατή:

(α) Η ομορφιά ως ιδιότητα του ίδιου του Θεού: Στην Αγία Γραφή ο Θεός περιγράφεται όχι μόνο ως αγαθός και αληθινός, αλλά και ως ένδοξος και «ωραίος». Ο Ψαλμός (27: 4 Ο΄) μιλά για το «θεωρεῖν τὴν τερπνότητα Κυρίου». Η ομορφιά εδώ δεν είναι η εξωτερική εμφάνιση· είναι η ακτινοβολία της θείας δόξας. Ο ιερός Αυγουστίνος μιλά για τον Θεό ως «ὠραιότητα ἀρχαία καὶ πάντοτε νέα»^[5]. Για εκείνον, το κάλλος του Θεού είναι η ίδια η πληρότητα του Είναι, που ελκύει την ψυχή και την αναπαύει.

(β) Η ομορφιά ως φανέρωση της δόξας: Στην θεολογία, η ομορφιά ταυτίζεται συχνά με τη δόξα (θεία ενέργεια). Η Μεταμόρφωση του Χριστού είναι το κατ' εξοχήν γεγονός θείας αισθητικής: το φως που ακτινοβολεί από τον Χριστό δεν είναι απλώς φυσικό φως, αλλά φανέρωση θείας ζωής.

(γ) Η παράδοση ομορφιά του Σταυρού: Η χριστιανική θεολογία κορυφώνει την έννοια της ομορφιάς στο πιο απρόσμενο σημείο: στον Σταυρό. Ο προφήτης Ησαΐας (53:2) λέει: «οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῷ οὐδὲ κάλλος». Κι όμως, η Καινή Διαθήκη εξυμνεί την τέλεια αγάπη του Θεού που αυτό-προσφέρεται μέσω του Εσταυρωμένου.

(δ) Η ομορφιά ως κλήση και ἔλξη: Η θεία ομορφιά δεν είναι παθητική ιδιότητα· είναι ελκτική δύναμη. Η ομορφιά του Θεού σημαίνει ότι η αλήθεια δεν είναι ψυχρή και η αγαθότητα δεν είναι έννοια αφηρημένη, ... ότι ο Θεός δεν επιβάλλεται, αλλά ελκύει.

(ε) *Η τριαδική διάσταση της ομορφιάς:* Η θεία ομορφιά πηγάζει από την κοινωνία ομοούσιων προσώπων στην Τριάδα που είναι μια σχέση αγάπης. Η ενότητα μέσα στη διαφορετικότητα είναι η ύψιστη μορφή αρμονίας. Η ομορφιά δεν είναι στατικότητα αλλά περιχώρηση, ρυθμός αγάπης, αέναη δωρεά. Η κτίση είναι όμορφη επειδή μετέχει σ' αυτή τη σχέση.

(ς) *Η εσχατολογική ομορφιά:* Η Βίβλος βλέπει την ομορφιά όχι μόνο ως ανάμνηση παραδείσου αλλά και ως υπόσχεση μέλλοντος. Η Αποκάλυψη μιλά για «πόλιν την αγίαν» στολισμένη «ως νύμφην». Το κάλλος είναι η τελική μορφή της σωτηρίας της θεραπευμένης και δοξασμένης κτίσης.

Μόνο η χριστιανική πίστη προσφέρει ικανοποιητικές εξηγήσεις για αυτή την ανθρώπινη εμπειρία. Η εξήγηση που προσφέρει περιλαμβάνει ακόμη κι αυτά που δεν μπορούν να γευθούν, να αγγιχτούν ή να φανούν. Ο Μπλέζ Πασκάλ το διατύπωσε αυτό όμορφα στις «Σκέψεις» του [6]:

Η καρδιά έχει τη δική της λογική, που η λογική δεν τη γνωρίζει· το βιώνουμε αυτό με αμέτρητους τρόπους.

Ο Αμερικανός απολογητής και θεολόγος Φράνσις Σείφερ έγραψε εκτενώς για τη θεολογία της τέχνης [7] και τόνισε τους τρόπους με τους οποίους οι καλλιτέχνες ανά τους αιώνες απεικόνιζαν αυτή την αναζήτηση νοήματος από τον άνθρωπο.

Δημιούργημα προϋποθέτει Σχεδιαστή

Ο Βρετανός φιλόσοφος Ρίτσαρντ Σουίνμπερν προβάλλει ένα επιχείρημα από την αντικειμενική ομορφιά στη φύση, αλλά η ιδέα του αυτή μπορεί να εφαρμοστεί και στις καλές τέχνες και σε ότι αφορά την ικανότητά μας να αντιλαμβανόμαστε την ομορφιά στα πράγματα:

...αν ο Θεός δημιουργήσει ένα σύμπαν, ως καλός εργάτης θα δημιουργήσει ένα όμορφο σύμπαν. Από την άλλη πλευρά, αν το σύμπαν δημιουργήθηκε χωρίς τον δημιουργό Θεό, δεν υπάρχει λόγος να υποθέσουμε ότι θα ήταν ένα όμορφο σύμπαν [...] σίγουρα δεν υπάρχει κανένας συγκεκριμένος λόγος για τον οποίο, αν το σύμπαν προήλθε αναίτια, οι ψυχοφυσικοί νόμοι θα προκαλούσαν αισθητικές ευαισθησίες στους ανθρώπους [8].

Ο Θεός είναι η καλύτερη εξήγηση για την ομορφιά που υπάρχει και για την ικανότητά μας να την αντιλαμβανόμαστε. Χωρίς έναν θεϊκό σχεδιαστή, οι αξιολογήσεις οποιουδήποτε είδους δύσκολα εξηγούνται, γι' αυτό και υποστηρίζει ότι βασίζεται σε αυτά που βλέπουμε και βιώνουμε στην καθημερινή ζωή ως απόδειξη για τον Θεό. Σε αντίθεση με τις τυχαίες διαδικασίες, η ομορφιά που βλέπουμε στον κόσμο υποδεικνύει έναν «καλό εργάτη».

Σε αντίθεση με τον Swinburne, ο Βρετανός βιολόγος και δεδηλωμένος αθεϊστής Ρίτσαρντ Ντόκινς, στο βιβλίο του «Η Περί Θεού Αυταπάτη», χαρακτηρίζει την ομορφιά απλά ως «χημική αντίδραση». Όταν μια αθεϊστική φιλοσοφία μειώνει τον κόσμο σε σκέτη ύλη, τότε κινδυνεύει να χαθεί κάθε αίσθηση του θαύματος, κάθε εκτίμηση ομορφιάς. Μαζί της εξανεμίζεται και η χαρά της ζωής. Επειδή δεν μπορείς να νιώσεις ευχαρίστηση από μια όμορφη μουσική αν πιστεύεις ότι η ομορφιά της δεν είναι παρά μια ‘σκέτη ψευδαίσθηση’ και ότι ο μόνος λόγος που βρίσκεις κάτι ελκυστικό σ’ αυτήν είναι ότι το νευρικό σου σύστημα είναι παράλογα ρυθμισμένο έτσι που εκείνη να σου αρέσει, τότε τι αξίζει η ομορφιά αν δεν υπάρχει Θεός κι εμείς οι άνθρωποι δεν είμαστε παρά μια χούφτα χημικών μορίων;

Δεν υπάρχει συνεπώς συγκεκριμένος λόγος για να αναγνωρίζουμε την ομορφιά αν ζούμε σε ένα τυχαίο σύμπαν χωρίς νόημα. Αν το σύμπαν είναι απλώς ‘χρόνος + ύλη + τύχη’, τι νόημα έχει η ομορφιά; Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε τις λογικές συνέπειες του αθεϊσμού σε στο σημείο αυτό: Αν δεν υπάρχει Θεός, η ομορφιά είναι ψευδαίσθηση.

Αλλά και μια αισθητική εμπειρία της ασχήμιας μπορεί να είναι εξίσου ισχυρή με την ομορφιά. Όπως η ομορφιά, η ασχήμια είναι εμφανής στις εμπειρίες της πραγματικής ζωής. Εμπειρία ασχήμιας, που επιβεβαιώνονται από πολλούς ανθρώπους, είναι η επίσκεψη σε ένα μουσείο ολοκαυτώματος. Κανείς δεν χρειάζεται να ισχυριστεί ότι το κακό είναι άσχημο.

Σήμερα, η μελέτη της αισθητικής συχνά κατακλύζεται από αθεϊστικές, φυσιοκρατικές υποθέσεις, δηλαδή αυτό που ο αείμνηστος φιλόσοφος Ρότζερ Σκρούτον χαρακτήρισε «λατρεία της ασχήμιας» που βασιλεύει στον κόσμο της τέχνης. Ο Σκρούτον εξηγεί πως η υποβάθμιση της τέχνης ήταν μια άμεση συνέπεια της απώλειας πίστης στη Δύση [9]. Αλλά και ο απολογητής Φράνσις Σέφερ αποδίδει ένα μέρος της ευθύνης για την ασχήμια στις καλές τέχνες της εποχής μας και στην Εκκλησία, όταν γράφει:

Αν λοιπόν ο Χριστιανισμός έχει τόσα πολλά να πει για τις τέχνες και για τον καλλιτέχνη, γιατί πρόσφατα έχουμε παράγει τόσο λίγη χριστιανική τέχνη; ... Δεν έχουμε παράγει χριστιανική τέχνη επειδή έχουμε ξεχάσει τι λέει ο Χριστιανισμός για τις τέχνες [10].

Όμως, παρόλο που πολλοί άνθρωποι σήμερα δεν αναγνωρίζουν ότι υπάρχει Θεός, οι περισσότεροι συγκινούνται από τον έναστρο ουρανό, μια όμορφη ακροθαλασσιά, μια πανοραμική θέα από την κορυφή ενός βουνού ή από ένα ‘ρομαντικό’ ηλιοβασίλεμα.

Ο Χριστιανισμός, λοιπόν, κατανοεί απόλυτα την ομορφιά και την ανθρώπινη εκτίμησή της. Αλλά ισχύει και το εξής: Στην παραβολή του Χριστού στο Ευαγγέλιο του Ματθαίου (13: 45–46) ο έμπορος αναγνωρίζει αμέσως την ομορφιά και την αξία του «πολύτιμου μαργαριταριού». Δεν χρειάζεται να πειστεί για την αξία του με λόγια. Πουλάει ό,τι έχει και δεν έχει για να το αποκτήσει. Τον πείθει η φύση της ομορφιάς.

Ο άνθρωπος: Μόνος καλλιτέχνης στη γη

Αν αναλογιστεί κάποιος ότι ο αριθμός των ειδών στον πλανήτη μας είναι περίπου 8,7 εκατομμύρια [11]. Εκτός από τον άνθρωπο, κανένα άλλο είδος στη γη δεν δημιουργεί έργα τέχνης.

Πριν τον Διαφωτισμό, οι καλές τέχνες θεωρούνταν γενικά ότι προέρχονται από μια υπερφυσική πηγή. *Οι αρχαίοι Έλληνες* απέδιδαν τις τέχνες στην έμπνευση των Μουσών. Ο *Διαφωτισμός*, με την εστίασή του στην επιστήμη και τον ορθολογισμό, οδήγησε σε μια τεράστια μετατόπιση του τρόπου σκέψης μας για τις τέχνες: Ενώ η τέχνη πριν τον Διαφωτισμό μεταφέρει πνευματικά σημάδια και σύμβολα του υπερβατικού κόσμου, οι σκέψεις για το υπερφυσικό και τη θείκη έμπνευση ωστόσο εκδιώχθηκαν και ο κόσμος της τέχνης άλλαξε δραματικά. *Η χριστιανική σκέψη* διδάσκει πως μόνο οι άνθρωποι δημιουργήθηκαν κατά την εικόνα του Θεού. Αυτό εξηγεί την ανθρώπινη δημιουργικότητα. Κάθε ανθρώπινος καλλιτέχνης επιδεικνύει την ικανότητα που του έχει δοθεί από τον θείο Καλλιτέχνη, κάνοντάς μας να ξεχωρίζουμε από όλα τα άλλα ζωντανά όντα.

Τα μαθηματικά – όπως και η ομορφιά – έχουν προέλευση στη φύση του Δημιουργού

Ο John Lennox, ομότιμος καθηγητής Μαθηματικών στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, υποστηρίζει ότι η φύση των μαθηματικών προσφέρει ισχυρή ένδειξη ότι το σύμπαν έχει λογική θεμελίωση — και ότι αυτή η λογική θεμελίωση παραπέμπει στον Θεό. Επισημαίνει ότι οι μαθηματικές αλήθειες δεν είναι υλικές. Δεν εξαρτώνται από τον ανθρώπινο νου. Δεν αλλάζουν με τον χρόνο ή τον πολιτισμό. Η πράξη '2+2=4' είναι αληθής ακόμη κι αν δεν υπήρχαν άνθρωποι. Άρα, τα μαθηματικά δεν είναι φυσικά αντικείμενα, ούτε απλώς κοινωνικές συμβάσεις.

Ο Λένοξ συχνά αναφέρεται στον φυσικό Eugene Wigner και το περίφημο δοκίμιό του "The unreasonable effectiveness of mathematics in the natural sciences" [12] και εξηγεί πως τα μαθηματικά δεν είναι απλώς περιγραφικά εργαλεία, αλλά αντιστοιχούν με εντυπωσιακή ακρίβεια στη δομή του φυσικού κόσμου. Ο κόσμος είναι προϊόν ενός «Νου» και ο ανθρώπινος νους μπορεί να τον κατανοήσει επειδή υπάρχει κοινή λογική ρίζα μεταξύ πλάσματος και Πλάστη. Έτσι, τα μαθηματικά συνδέονται με τη χριστιανική έννοια του Λόγου (Ιω. 1:1). Αν το σύμπαν έχει λογική δομή, ο ανθρώπινος νους μπορεί να την συλλάβει, οι μαθηματικές αλήθειες είναι άυλες και αναγκαίες και η καλύτερη εξήγηση είναι ότι οι μαθηματικές αλήθειες εδράζονται στον Νου του Θεού. Δεν πρόκειται εδώ για «ανεξάρτητες πλατωνικές οντότητες», ούτε για προϊόν εγκεφαλικής βιολογίας, αλλά για έκφραση θείας λογικότητας.

Για τον John Lennox τα μαθηματικά είναι ανακάλυψη, όχι επινόηση. Είναι άυλες, αντικειμενικές αλήθειες. Η αποτελεσματικότητά τους καταδεικνύει τη λογική θεμελίωση του

κόσμου. Η καλύτερη μεταφυσική εξήγηση είναι ότι εδράζονται στον Θεϊκό Νου. Στην πράξη, όλοι μας – θεληματικά ή άθελα – υποθέτουμε την καθολικότητα, την άυλη φύση και την αμετάβλητη αυτή φύση των μαθηματικών για να παίξουμε ένα όργανο ή για να απολαύσουμε μια συναυλία. Ο Ινδός συγγραφέας και απολογητής, Vishal Mangalwadi, επισημάνει τον σημαντικό αυτό σύνδεσμο ανάμεσα στα μαθηματικά και την μουσική:

Εφόσον η μουσική είναι μαθηματική... πρέπει να είναι λογική, αιώνια, αμετάβλητη, ουσιαστική και αντικειμενική – να αποτελείται από μαθηματική αρμονία. Δεν μπορούμε να παράγουμε ήχο μουσικής από οποιαδήποτε χορδή. Για να πάρουμε μια ακριβή νότα από μια χορδή πρέπει αυτή να έχει συγκεκριμένο μήκος, πάχος και τάση. Αυτό υπονοεί ότι ο Δημιουργός έχει κωδικοποιήσει τη μουσική στη δομή του σύμπαντος [13].

Μαθηματικοί 'νόμοι' διέπουν επίσης την προοπτική της ζωγραφικής. Ο μαθηματικός Blaise Pascal μιλάει για τους νόμους αυτούς, προσδιορίζοντας το κατάλληλο σημείο θέασης για την πλήρη κατανόηση βάθους και διάστασης του χώρου.

[1] Scarlett Clay, *The Apologetic of Art. How Beauty & Creativity Point to A Creator*, (Lafayette: Ratio Christi Press, 2023).

[2] Peter Kreeft και Ronald K. Tacelli, *Pocket Handbook of Christian Apologetics*, (Downers Grove: InterVarsity Press, 2003), σ. 26.

[3] «Πριν από τον δέκατο αιώνα το ενενήντα τοις εκατό όλης της δυτικής τέχνης ήταν θρησκευτική και μόλις πριν από δύο αιώνες άρχισε να αποκτά κυριαρχία η κοσμική τέχνη», βλ. Pitirim A. Sorokin, αναφ. Clyde S. Kilby, *Christianity and Aesthetics* (Grantsburg: Nicol Books, 2019), σ. 48· επίσης: «Ανεξάρτητα από το τι μπορεί να πιστεύει ή να μην πιστεύει κανείς γι' αυτόν, ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ υπήρξε η κυρίαρχη φυσιογνωμία στην ιστορία του δυτικού πολιτισμού για σχεδόν είκοσι αιώνες», βλ. Jaroslav Pelikan, *Jesus Through the Centuries: His Place in the History of Culture* (New Haven: Yale University Press, 1999), σ. 1.

[4] Βλ. "Why Beauty Matters", Documentary, *BBC Scotland*, 2009, <https://vimeo.com/128428182>.

[5] Αυγουστίνος Ιππώνος, *Εξομολογήσεις*, ι', 27.

[6] Le cœur a ses raisons que la raison ne connaît point; on le sait en mille choses.

[7] Ο Σέιφερ υπενθυμίζει πως «ο Πατέρας του Ιησού είναι ο Θεός της ομορφιάς». Βλ. Francis A. Schaeffer, *Art and the Bible*, (Downers Grove: InterVarsity Press, 2006).

[8] Richard Swinburne, *The Existence of God*, (New York: Oxford University Press, 2004), σ.190.

[9] Βλ. Μια νεκρολογία για τον Σκρούτον εδώ: <https://breakpoint.org/roger-scruton-on-beauty/>.

[10] Schaeffer, *Art and the Bible*, σ. 90.

[11] Βλ. <https://www.britannica.com/science/species-taxonomy>.

[12] Βλ. μια εμπειριστατωμένη επιχειρηματολογία στο Έραστος Φίλος, *Ο Καρπός του Απαγορευμένου Δέντρου*, (Αθήνα: Λόγος, 2023), σ. 155-160.

[13] Vishal Mangalwadi, *The Book That Made Your World: How the Bible Created the Soul of Western Civilization*, (Nashville: Thomas Nelson, 2011), σ. 12.

➡ **ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΗ**

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ, ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ, ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ΟΜΟΡΦΙΑ

One Reply to “”

Ο/Η **nchazapis**

18. ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2026 ΣΤΟ 16:04

Ω! ναι ...

★ Μου αρέσει!